

Vammaispalvelujen tuotantotyöpaja

Torstaina 17.8.2017 klo 13–15

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Kosken kokoustila 100, Matarankatu 4, Jyväskylä

Sivi Talvensola toivotti osallistujat tervetulleeksi ja kertoi iltapäivän tavoitteista ja aikataulusta. Käytiin esittäytymiskierros, jonka jälkeen Marja Heikkilä johdatti aiheeseen kutsun mukana lähetetyn diasarjan kautta.

Maakunnassa sote-uudistuksen valmistelu jatkuu ja on siirrytty esivalmisteluvaiheesta valmisteluvaiheeseen. Keski-Suomen etenemistä voi seurata <http://www.ks2020.fi/> -sivujen kautta. Valmisteluvaiheeseen on rekrytoitu henkilöitä ja väliaikaishallintoon valitut virkamiehet muodostavat uudistuksen johtoryhmän. Keski-Suomessa työskentelyä on sovittu jatkettavan maakunnan erilaisissa olemassa olevissa työryhmissä ja verkostoissa, mm. Keski-Suomen vammaispalvelutyöryhmässä. Esivalmisteluvaiheen loppuraportit ovat saatavilla osoitteessa: <http://www.ks2020.fi/tyoryhmat-ja-muistiot/asiiantuntijatyoryhmat/esivalmistelun-loppuraportit/>

Maakunnallisten sote-palvelujen suunnittelun taustaksi tarvitaan monenlaista tietoa, kuten mm. vammaispalvelujen kokonaisasiakasmäärä ja palvelukohtainen asiakasmäärä. Tiedon pohjalta voidaan tehdä päätöksiä tulevan rakenteen suunnittelussa. THL:n keräämistä vuosittaisista tiedoista saa hyvää pohjatietoa, jonka avulla voi selvittää, mitä tietoa puuttuu tai mikä vaatii tarkentamista. Määrällisen tiedon lisäksi tarvitaan myös laadullista tietoa, esim. erityisen haastavista tilanteista tai paljon palveluja tarvitsevista asiakkaista. Kukoistava kotihoito -hankkeessa koottiin suuri tietopohja kotihoidon asiakkaista. Kattava tiedonkeruu on paljastanut uusia tietoja ikäihmisten asiakkuudesta. Tästä koonnista voi löytyä tietoa myös vammaisasiakkaista.

Työpajatyöskentelyn kulku

Työpajassa käsiteltiin kahden kysymyksen kautta kolmea asiakastapausta, kutakin yhdessä ryhmässä. Pohdinnan jälkeen tehtiin yhteinen koonti ryhmien kesken. Kolmas teema itsemääräämisoikeudesta ja asiakasosallisuudesta palveluissa päätettiin ajanpuutteen vuoksi siirtää seuraavien työpajojen teemaksi. Asiakastapaukset koskivat aikuisena vammautunutta; lievästi kehitysvammaista henkilöä, jolla mt-, päihde-, aikuissosiaalityön ja lastensuojeluasiakkuutta; sekä lapsiperhettä.

1. Millaiset lähipalvelut ja kootut palvelut ovat asiakastapauksessa esiin tulevan tuen tarpeen näkökulmasta toimivia maakunnallisessa palvelurakenteessa?

Case lievästi kehitysvammaisen henkilö, jolla mt-, päihde-, aikuissosiaalityön ja lastensuojeluasiakkuus: tilanteessa on kuvattu ylipäänsä paljon palveluja, mutta myös paljon palvelutarvetta. Ryhmä pohti, mikä on lähipalvelua ja mikä ei, mitä koordinoidaan. Kuinka kokonaisuus järjestetään niin, että asiakkaan ei tarvitse niin liikkua vaan omatyöntekijä vastaa palvelujen järjestymisestä? Lähipalveluna nähtiin voitavan vastata kaikkeen muuhun palvelutarpeeseen paitsi psykiatrinen kontakti erityispalveluna. Mieluusti palvelut yhdeltä työntekijältä, joka osaa kaiken mahdollisen. Tämä taas vaatisi erittäin vaativaa ammatillista osaamista. Tarvitaanko ”sote-palvelujen erityisammattitutkinto”? Eri hallintokuntien yli menevä moniammatillisuus ja toimiva yhteistyö tapauksessa erittäin tärkeää. Toteutuminen vaatii, että lähityöntekijällä on riittävästi valtaa ja vastuuta, jotta voi tehdä asiakkaalle tarpeisiin sopivan kokonaisuuden. Ei lähettämistä vaan luona-uttamista. Yksi ihminen, joka ottaa vastuun asiakkaan tilanteesta.

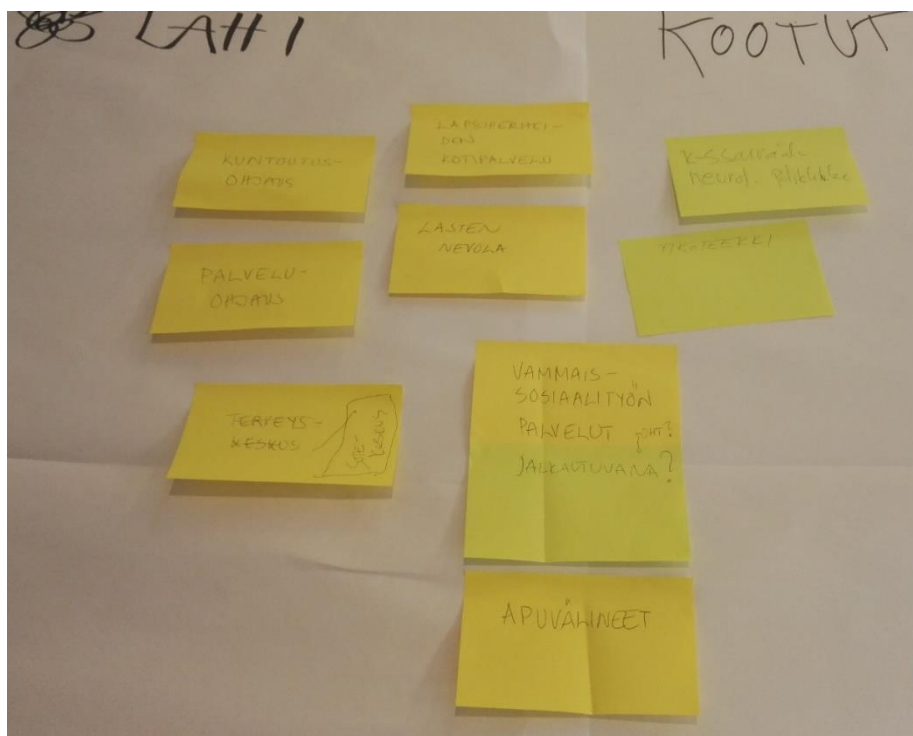
Case lapsiperhe: Perheen lapsella ei ole keva- tms. diagnoosia. Tilannekuvauksessa vammaispalvelut ottivat koppia tästä huolimatta. Toimintakyvyn tulisi olla vahvemmin vammaispalvelujen myöntämisen perusteena vrt. diagnoosipohjaisuus.

Koottuja: KSKS neurologia, kommunikaatio, omaishoidon tuen päätökset yhteisin kriteerein, konsultaatiomahdollisuudet lähi-/peruspalvelujen työntekijöille esim. kehitysvammalääketiede,

Lähipalveluja: lapsiperheiden kotipalvelut, vammaispalvelun palveluohjaus ja kuntoutusohjaus mukana asiakkaan arjessa ja kopinottajana; terveyskeskus, jossa asiantuntevia lääkäreitä; varhaiskasvatus ja perusopetus kunnissa;

Kumpaakin: sosiaalityöntekijä riippuen, miten vammaissosiaalityön resurssit maakunnassa jakautuvat, alueelliset vammaissosiaalityöntekijät, viranomaispäätösten tekijä, jalkautuva työntekijä; apuvälineet;

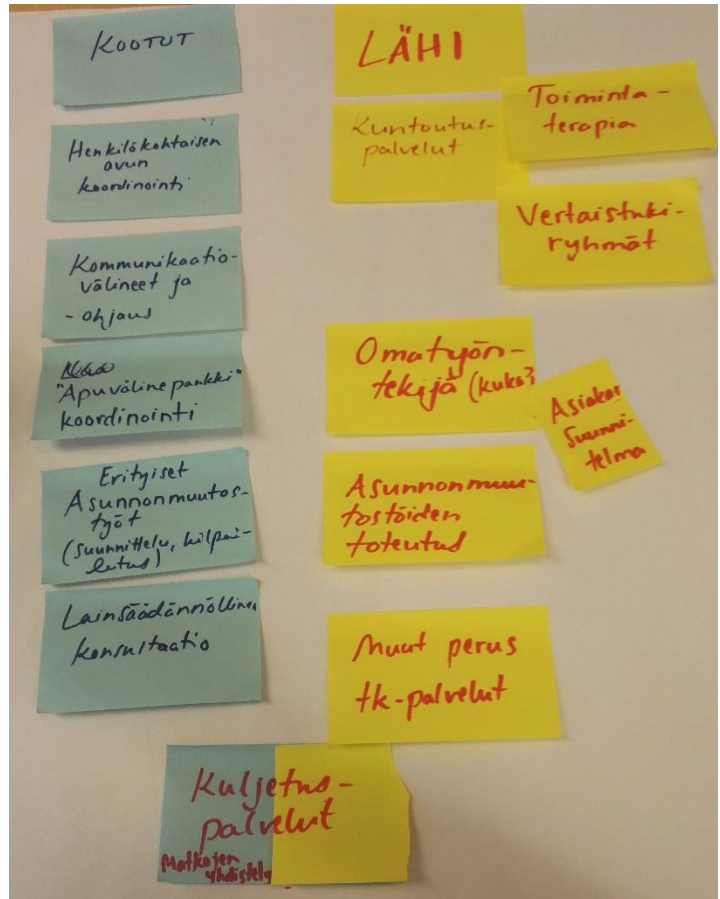
Lähi sote-keskuksessa tulee olla riittävä palvelun taso, asiantuntemus ja laatu nykyiseen verrattuna. Sote-keskusten moniammatillinen työ yhtenä keinona laadun parantamiseen ja eri ammattilaisten konsultaatiotarpeisiin. Tulevaisuuden polkujen ennakointi ja riittävä tuki mahdollisimman toimintakykyisen arjen luomiseksi.

Case aikuisena vammautunut:

Lähipalveluina: viikoittaiset kuntoutukset mm. toimintaterapia, puheterapia, fysioterapia; omatyöntekijä, joka tuntee palvelukokonaisuuden ja asiakkaan; perus sote-keskuspalvelut;

Kootut: Asunnonmuutostöiden suunnittelu ja kilpailutus; Apuvälinepankki/-rekisteri yhteiseen käyttöön; Oikeudellinen konsultaatio, esim. liikennevakuutusilanteissa; Henkilökohtaisen avun koordinointi; Kuljetuspalvelujen koordinointi, matkojen yhdistelyt, kilpailutus

1. Vammaissosiaalityön ja -ohjauksen rooli palvelukokonaisuudessa

Case lievästi kehitysvammainen henkilö, jolla mt-, päihde-, aikuissosiaalityön ja lastensuojeluasiakkuus:

Sohu-lain mukaisen sosiaalityön tarve on ilmeinen. Tarvitsee sosiaalityöntekijän, sosiaalityön rooli siten vahva. Itsenäisen asumisen ohjauksessa sosiaaliohjaajan myös tärkeässä roolissa arjessa kulkijana. Sosiaalityön paikka kootuissa palveluissa. Sosiaalityöntekijän tulisi voida ottaa kantaa kaikkiin sohu-lain mukaisiin palveluihin (päättöosoikeudet) ja konsultointitukena arjen ohjaajalle. Vammaistyön kokonaisuuden tiimi, jossa psyykkisen puolen, keva, ym. moniammatillista osaamista, olisi asiakkaalle hyödyllistä. Vammaissosiaalityön vahvistaminen siten, että vammaissosiaalityöntekijä voisi tehdä sohu-lain mukaiset päätökset.

Case lapsiperhe: Tapauksessa suurin rooli palvelu-/kuntoutusohjaajalla, sosiaalityöntekijää ei välttämättä kuvatussa tilanteessa tarvita. Silti aina oltava mahdollisuus konsultoida/pyytää työpariksi sostt:ää. Mikäli sostt:illä vain päätöksentekijän rooli, ohjaaja voisi toimia valmistelijana. Omatyöntekijän ammattitaidon määrittää asiakkaan tarve. Palvelusuunnitelmien teossa joustoa sosiaaliohjaajalle siten, että voi ottaa tarpeen mukaan kopin niiden laadinnasta. Sostt voi tehdä palvelusuunnitelman mukaisia päätöksiä ja miettiä työparityönä, mihin asiakaspalaveriin sosiaalityön osaamista tarvitaan. Lähtökohtana aina asiakkaan tilanne. Sosiaaliohjaaja toimii asiakkaan ja sosiaalityöntekijän välinaastossa, viestinviejänä.

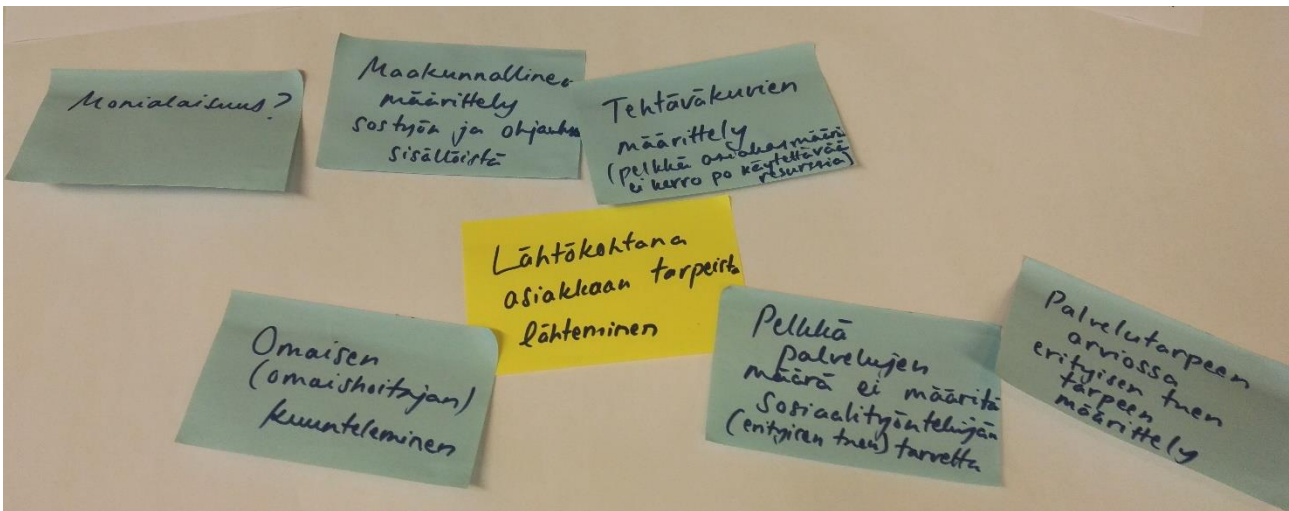
Lainsäädäntö ohjaa päätöksentekoa ja vastuuta erityisen tuen tarpeessa olevista asiakkaista sosiaalityöntekijän työksi. Sosiaaliohjaaja voi toimia laaja-alaisena valmistelijana, jonka pohjalta päätökset voi tehdä perustellusti. Sosiaalityöntekijästä ei kuitenkaan saa tehdä pelkkää leima-automaattia.

Case aikuisena vammautunut: Ryhmän keskustelussa nousi huoli sostt-resurssin riittävydestä. Casessa paljon palveluja, mutta kuntoutusohjauksellinen asiantuntemus korostui ja vaikutti riittävältä. Sostt:n rooli

asiakassuunnitelman kokoajana ja päätöksentekijänä. Monialaisuuden tarve tilanteessa määrittyy yksilöllisesti. Jos perheessä olisi ollut lastensuojelutarvetta tai päihdeongelmaa, sosiaalityön tarve olisi ilmeisempi.

Maakunnallisesti tulisi selvittää nykyiset vammaissosiaalityön ja -ohjauksen tehtävänimikkeet ja määritellä tehtäväkuvat eri ammattilaisille.

Asiakkaan oikeus pyytää omatyöntekijää: onko tarpeen vaihtaa pelkän puuttuvan koulutuksen vuoksi, jos asiakas sitä toivoo?

Palautetta casetyöskentelystä:

- Työskentelytapana hyvä konkreettisuuden vuoksi
- Kuntien erilaiset tavat toimia tulivat korostuneesti esille. Yhteinen pohdinta auttaa yhtenäistämään toimintaa maakunnalliseksi.
- Yhteistä tietopohjaa tarvitaan työskentelyn tueksi. Selvitetään, voiko tarvittavaa tietoa tuottaa valmisteluorganisaatioissa vai jollain muulla tavalla. Lähdetään liikkeelle olemassa olevasta tiedosta, mm. THL:n kysely.

Päätettiin, että sovitaan työskentelyn jatkosta ja aikataulusta seuraavassa **Keski-Suomen vammaispalvelutyöryhmän kokouksessa ma 25.9. klo 13, Kosken kokoustila 100**

(Huom! Työryhmän kokous on siirretty 2 viikkoa myöhemmäksi keväällä sovitusta ajasta)

Muistiin kirjasi

Sivi Talvensola